

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Наука як соціокультурний феномен, особлива форма цілеспрямованої людської діяльності і специфічний тип знання.
2. Сучасна наука як складна мережа взаємодіючих колективів, організацій та установ.
3. Функції науки: світоглядна, методологічна, гносеологічна, техніко-технологічна, соціальної пам'яті, нормативна, креативна, комунікативна, аксіологічна, прогностична.
4. Структура наукової діяльності: мета, предмет, засоби.
5. Класифікація наук. Відмінності між природничими й гуманітарними науками.
6. Місце правознавства у системі наук. Загальнонаукові та спеціально-юридичні функції правової науки.
7. Погляди на проблему виникнення науки, часу й місця її виникнення. Переднаука.
8. Антична європейська наука.
9. Розвиток науки в епоху Середньовіччя.
10. Наука в культурі Ренесансу.
11. Погляди на науку представників філософії Нового часу.
12. Філософія науки Іммануїла Канта і неокантіанців.
13. Позитивізм і прагматизм XIX – початку XX ст.
14. Постпозитивістські концепції розуміння науки і її розвитку.
15. Постмодерністські дискурси у філософії й науці
16. Етапи розвитку науки: класичний, некласичний, постнекласичний.
17. Основні теоретичні моделі розвитку науки.
18. Поняття наукової революції. Сутнісні підстави наукових революцій.
19. Перша наукова революція (XVII–XVIII ст.): характерні риси та особливості.
20. Друга наукова революція (кінець XIX – початок XX ст.): характерні риси та особливості.
21. Третя наукова революція (початок XX ст. – середина XX ст.): характерні риси та особливості.

22. Четверта наукова революція (остання третина XX ст.): характерні риси та особливості.
23. Принципи наукового пізнання: об'єктивності, системності, єдності аналізу й синтезу, єдності історичного й логічного, сходження від абстрактного до конкретного.
24. Діалектика традицій і новацій у розвитку науки.
25. Свобода наукового пізнання і соціальна відповідальність дослідника.
26. Емпіричний рівень наукових досліджень, його характерні ознаки.
27. Теоретичний рівень наукового пізнання як вищий ступінь дослідження об'єктивної дійсності.
28. Поняття «метод», «методика», «методологія».
29. Особливості методу як пізнавального інструменту. Основні ознаки наукового методу.
30. Класифікація методів наукового пізнання та її критерії.
31. Філософський рівень методології.
32. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, описання, порівняння.
33. Вимоги до емпіричних методів. Особливості застосування емпіричної методології у правових дослідженнях.
34. Основні загальнологічні методи та особливості їх застосування у дослідженні правової реальності.
35. Евристичні методи та особливості їх застосування у дослідженні правової реальності.
36. Міждисциплінарні методи наукових досліджень та особливості їх застосування у дослідженні правової реальності.
37. Науковий текст як спосіб подання наукової інформації. Первинні й вторинні наукові тексти. Функції наукового тексту.
38. Науковий і науково-популярний стилі тексту.
39. Методи роботи з науковими текстами: анотування, реферування, складання тез, конспектування, складання великих інформаційних баз, логічне моделювання.
40. Інформаційно-пошукові ресурси мережі Інтернет.
41. Бібліографія. Бібліотечні каталоги. Пошук за бібліотечними каталогами.

42. Поняття публікації. Поняття, значення та функції наукових публікацій.
43. Друковані та електронні наукові видання.
44. Наукова стаття як вид наукової публікації: різновиди та основні вимоги.
45. Тези наукової доповіді як вид наукової публікації: основні вимоги.
46. Цитування у наукових текстах: способи та вимоги.
47. Транслітерація списку використаних джерел. Автоматизовані Інтернет-системи та портали транслітерації.
48. Національна нормативна база та рекомендаційні документи стосовно академічної доброчесності.
49. Поняття плагіату та відповідальності за нього. Види плагіату.
50. Академічний плагіат. Самоплагіат.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Деякі питання реалізації статті 54 Закону України «Про вищу освіту»: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 656. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2015-%D0%BF#Text>.
2. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види, терміни та визначення. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.
3. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 42 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2015-06-22]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.
5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
6. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
7. Про Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо): лист МОН України від 15.08.2018 р. № 1/11-8681. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruk-t-list/1-11-8681-vid15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>.
8. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.): лист МОН України від 23.10.2018 р. № 1/9-650. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>.

Основна література

1. Грабович О. М., Кузнецов В. І. Філософія наукових теорій. Нарис перший: назви та реалії: монографія / відп. ред. Т. В. Гардашук. Київ: Наукова думка, 2023. 517 с.

2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.
3. Дзьобань О. П. Філософія науки: підручник. Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 516 с.
4. Соколова О. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез: монографія. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2020. 307 с.
5. Рубанець О. М. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2022. 228 с.
6. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 4-те вид., переробл. Харків: Право, 2023. 424 с.

Додаткова література

1. Герасимів Т. З. Методологія правових досліджень: підручник. Львів: Растр-7, 2023. 411 с.
2. Герасимів Т. З. Методологія правових досліджень: словник основних термінів і понять. Львів: Растр-7, 2023. 159 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методи правового дослідження. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т.* Харків: Право, 2017. Т. 2: Філософія права / редкол.: С. І. Максимов (голова) та ін. С. 456–459.
4. Дзьобань О. П., Жданенко С. Б. Інформаційна революція: соціо-антропологічні та світоглядні трансформації. *Інформація і право.* 2021. №4 (39). С. 22–34.
5. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види, терміни та визначення. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.
6. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 42 с.
7. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2015-06-22]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с.
8. Дуліба Є. В., Аврамова О. Є., Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В. Верховенство права, правова культура, освіта й академічна доброчесність. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2022. №3. С. 15–25.

9. Еволюція наукового класифікування: курс лекцій / укладач К. М. Мовчан. Мукачево: РВЦ МДУ, 2020. 68 с.
10. Енциклопедія соціогуманітарної інформології / координатор проекту та заг. ред. проф. К. І. Беляков. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1. 472 с.
11. Енциклопедія соціогуманітарної інформології / координатор проекту та заг. ред. проф. К. І. Беляков. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. 436 с.
12. Інформація, інновації, інтелектуальна власність та їх захист в Україні: досвід пізнання, проблеми розуміння та шляхи їх вирішення: монографія / кол. авт.: С. Г. Гордієнко, О. П. Дзьобань, В. Я. Настюк, О. В. Соснін, М. С. Гордієнко, О. С. Гордієнко; за заг. ред. С. Г. Гордієнка. Київ: Юрінком Інтер, 2023, 772 с.
13. Історія філософії. Античність та Середньовіччя / за ред. У. Еко та Р. Федрігі; пер. з італ. О. В. Сминтини та ін. Харків: Фоліо, 2021. 554 с.
14. Кіпенський А. В., Тарароев Я. В. Техніка, наука і духовність у ХХІ сторіччі: філософський аналіз. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: *Актуальні проблеми розвитку українського суспільства*. 2023. № 1. С. 6–14.
15. Кузьменко В. В., Боняк В. А., Сердюк І. А. Теоретичні основи соціальних наукових проєктів античності: навчальний посібник / за ред. д-ра філос. наук, проф. В. В. Кузьменка. Дніпро: ДДУВС, 2020. 95 с.
16. Кулик О. Д. Методологія й організація фахових досліджень та академічна доброчесність: навчальний посібник. Переяслав: Домбровська Я. М., 2022. 371 с.
17. Максютя М., Соколова О. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез: монографія. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2020. 307.
18. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. А. Шевчука. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2020. 323 с.
19. Митрофанов І. І. Методологія й організація юридичних наукових досліджень: навчальний посібник. Кременчук: НОВАБУК, 2023. 311 с.

20. Митрофанов І., Уманська А. Функції юридичної науки. *Публічне право*. 2022. № 3 (47). С. 80–87.
21. Мовчан К. М., Сідун Я. Є. Основні історичні етапи класифікації наук. *Наука майбутнього*. 2020. № 2 (6). С. 100–103.
22. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. А. К. Бабіченка. Харків: Друкарня Мадрид, 2021. 133 с.
23. Петрушенко В. Гносеологія та епістемологія: навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2000, 2018. 201 с.
24. Правнича наука та законодавство України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: монографія / редкол.: В. А. Журавель (співголова), Н. С. Кузнецова (співголова), О. М. Бандурка та ін. Харків: Право, 2023. 902 с.
25. Решетняк О. І. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні: оцінка та напрямки розвитку: монографія. Харків: Лібуркіна Л. М., 2020. 719 с.
26. Сіверс В. А. Філософія творчості: підручник. Київ: НАКККиМ, 2023. 291 с.
27. Скиба Е. К. Філософські основи пізнання правової реальності: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 131 с.
28. Соціокультурні передумови трансформації методології науки: монографія / С. В. Вільчинська та ін.; відп. ред. М. Ю. Савельєва, Т. Д. Суходуб. Київ: ЦГО НАН України: Четверта хвиля, 2020. 214 с.
29. Філософські проблеми наукового пізнання: навчально-методичний посібник для здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти / П. В. Квіткін, О. П. Дзьобань, О. Ю. Панфілов, Р. В. Гула та ін. Харків: ХНУПС, 2021. 228 с.
30. Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник / Я. В. Тарароєв та ін. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2023. 349 с.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.

Офіційний веб-сайт Національної академії правових наук України.
URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>.

Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.

Офіційний веб-сайт інституту філософії імені Г. С. Сковороди.
URL: <http://www.filosof.com.ua/>.

СЕНМК

Стандартизований навчально-методичний комплекс кафедри філософії. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/120-kafedra-filosofii.html>.